

Presentatie Lichtspoorochtend 05-11-2022 Ontvankelijk ontmoeten

(Hieronder de rode draad van de presentatie)

A Inleiding

Ik werk als predikant met een bijzondere opdracht in de functie van predikant-geestelijk verzorger in de ouderenzorg. Dagelijks voer ik gesprekken met tal van verschillende mensen en families, ook met verschillende beperkingen. Ik merkte door de tijd heen dat ik over het ene gesprek veel meer tevreden was dan over het andere. En ik ontdekte dat dat niet lag aan de voorbereiding op het gesprek. Het maakte dat ik op zoek ging naar het geluk in de gesprekken. Geluk in de zin van verbondenheid en nog groter geluk: verbondenheid in het geloof. Ik ben het ontvankelijk ontmoeten gaan noemen. We hebben daarover in de redactie van Lichtspoor gesproken.

Ik verheug me er op iets daarvan met u te delen. Hopelijk gaat er ook bij u iets twinkelen bij het thema ontvankelijk ontmoeten. Wat gaan we doen? U hoort wat meer over de betekenis, de reden of het belang, onze drijfveren en ons denken, we kijken opnieuw naar een gebeurtenis uit het leven van Mozes, ik reik handvaten aan en we sluiten af met Jezus' ontvankelijk ontmoeten van mensen. Hoe gaan we dit doen? We doen het samen. Het wordt een interactieve lezing.

B De betekenis

Wat bedoel ik precies met ontvankelijk ontmoeten?

In het ontvankelijk ontmoeten van de ander zijn wijzelf het instrument.

Het gaat niet zozeer om specifieke gesprekstechnieken. Die zullen meer aan de orde komen bij de workshops die u straks kunt volgen. (gespreksvoering met ouderen door Jan de Kluijver, contact leggen met mensen die leiden aan dementie bij Nellie Harkes en in gesprek gaan met mensen die leiden aan depressiviteit door Ds. Henk de Graaf.) In alle, maar in het bijzonder in het voeren van gesprekken met genoemde groepen mensen is ontvankelijk ontmoeten een prachtige basishouding.

Ontvankelijk: hier in de betekenis van gevoelig zijn voor, open staan voor, toegankelijk en acceptabel. (We kennen het woord ook in de rechtspraak als een zaak in behandeling genomen wordt, ontvankelijk verklaard wordt.) Ik bedoel dus niet ontvankelijk in de zin van: je door van alles laten beïnvloeden.

Het woord ontmoeten kennen we allemaal. Het elkaar getroffen hebben en elkaar tegen gekomen zijn, hoe, waar dan ook en dan samen zijn.

Beide woorden samen: in een open houding met de ander samen zijn. De kern van het ontvankelijk ontmoeten is dat we open staan voor wie de ander is en de ander volop de ruimte geven om er te zijn. Daarbij nemen we een houding aan waarbij we de ander als het ware tevoorschijn luisteren. We dagen de ander uit er te zijn met dat wat hij of zij vanuit de levensontwikkeling of levenssituatie met zich meedraagt. We doen dit op een wijze zodat we de ander van betekenis laten zijn, ook voor ons leven. We staan stil bij de betekenis van dat wat de ander zegt voor ons eigen leven.

En we verwoorden er ook iets van naar de ander. Daarmee wordt het gesprek ook meteen gelijkwaardiger. We proberen te ontdekken hoe de Here God aan het werk is en wat Hij mogelijk ook ons te zeggen heeft door de ander die we bezoeken.

Dat wil dus niet zeggen dat we ons eigen hebben en houden bij de ander neer leggen. Het wil ook niet zeggen dat we niet meer eigen dingen in het gesprek kunnen inbrengen. Wel degelijk, maar wel vanuit een open houding naar de ander en luisterend, ook met het oog op wat dit voor ons eigen leven betekent.

C De reden

Er is nog veel meer te zeggen over dit thema. Dat komt straks gaandeweg. Nu eerst de reden waarom we dit thema aan de orde stellen. De belangrijkste reden is dat het ontvankelijk ontmoeten van elkaar het samenzijn zoveel rijker maakt, meer diepgang geeft en onze gesprekspartner zich over het algemeen meer van betekenis voelt en meer verbonden en wij met hem of haar. Daardoor komt er zo ie zo meer ruimte om thema's aan de orde te stellen.

Misschien denkt u: nu het spreekt vanzelf dat ik iemand op ontvankelijke wijze ontmoet?

Prachtig. Hopelijk versterkt deze lezing dan uw inspiratie en vreugde en bent u misschien vandaag een inspirator voor anderen hier. Mijn persoonlijke ervaring is dat het dikwijls toch wat anders ligt. Zo meteen zal ik daar ook wat van delen

D Onze drijfveren

Centrale opdracht in stilte:

a Wat zijn onze drijfveren als we bij anderen op bezoek gaan?

Schrijf dit eens op in 1 of 2 zinnen op het verwerkingsblad (zie hieronder). Het is een poos stil. Daarna zal ik nog iets vragen. (Juist stilte is een belangrijk iets als het gaat om het thema ontvankelijk ontmoeten.)

b De tweede vraag: wat zijn gedachten die dikwijls door ons heen gaan vóórdat wij bij mensen op bezoek gaan?

Na de stilte:

a We delen plenair wat er geschreven is bij de drijfveren...

Voorbeelden van drijfveren die ik veel hoor in de praktijk van bezoekzusters en -broeders en dergelijke:

'Ik heb gebeden om tot zegen te zijn. Ik heb gebeden of God bij het gesprek wil zijn, of Hij het gesprek wil leiden.'

'Ik hoop toch 'es met deze mensen over Jezus te praten. Zonder Hem gaan ze verloren.'

'Ze is altijd zo dankbaar als ik kom. Daar word ik dan zelf ook blij van.'

'Als ik nu eerst haar bezoek, dan kan ik daarna bij hem op bezoek. Daarna kan ik dan nog net de boodschappen doen voor ik naar huis ga.'

Mijn ervaring is dat we in het er zijn voor anderen dikwijls veel meer gericht zijn op het iets geven aan de ander. Tijd. Aandacht. Een luisterend oor. Een bemoedigend woord. Lichtspoor. Een Bijbellezing en zo voort. We zijn veel minder gericht op het iets ontvangen van de ander. Wat heeft de ander mij te zeggen. Op welke wijze is de Here God hier aan het werk met de ander en met mij? Wat leer ik van de ander? Van zijn of haar levensverhaal? Wat betekent dat nu voor mij? En hoe geef ik dat terug aan de ander?

b Bepalen onze drijfveren ook daadwerkelijk hoe wij naar iemand toe gaan? Wat gaat er door onze gedachten voordat wij bij mensen op bezoek gaan? We bespreken in twee- of drietallen wat er door ons heen gaat voordat wij bij mensen op bezoek gaan.

E De Bijbel

Er werd geopend met woorden over het leven van Mozes. Een man met veel temperament

We staan nu stil bij de roeping van Mozes

Ex 3: 1 – 12. Natuurlijk gaat het hier om een gesprek tussen God en Mozes en wel specifiek om een roeping. Toch zitten er in dit verhaal naar mijn idee prachtige beelden voor het ontvankelijk ontmoeten van elkaar.

1 Mozes is opmerkzaam voor een bijzonder verschijnsel, een brandende struik die niet verbrandt. Laat ik dat wondere verschijnsel eens gaan bekijken. Het betekent voor ons aandacht hebben voor het wonder van het bezoekwerk. Alleen al het wonder bij een ander mens en schepsel van God te zijn. Je ook laten verwonderen... Een mooie verwonderingsvraag is het woord; O...?

Als Mozes aandachtig kijkt maakt God zich bekend. Telkens weer hebben wij verwonderende aandacht nodig in het samenzijn met een ander.

2 God wijst Mozes op het heilige van het moment. Als wij bij een ander zijn is dat feitelijk niet zomaar iets. We worden binnengelaten in de leefwereld van de ander. De ander deelt daarin, hoe dan ook, iets van zijn of haar kwetsbaarheid.

3 God noemt Mozes bij de naam. Tot twee keer toe. God roept Mozes tevoorschijn. In de Bijbel ligt in het noemen van de naam ook de betekenis van de ander kennen. Weten wie de ander is en hoe de ander is.

Weten wij werkelijk wie de ander is? Zijn we daar in alle openheid naar op zoek? Noemen wij de ander ook zo bij de naam?

4 Dan klinkt Mozes antwoord: Hier ben ik... Het Hebreeuwse woord 'hineni'. Een woord met de diepe betekenis van beschikbaarheid. Er zijn... beschikbaar zijn. Zijn wij er zo voor de ander?

F Handvaten voor ontvankelijk ontmoeten

1 Tijd en rust, een agenda met ruimte. Niet het vele is goed, maar het goede is veel.

2 Lichamelijke energie en ontspanning. Goede zelfzorg. Ons bewust zijn van dat wat er in onszelf leeft, ook aan verwerking. Tijdens gesprekken ons realiseren waar iets misschien triggert of haakt aan ons eigen leven.

3 Een open ontvangende houding naar God. Niet mijn eigen 'agenda' in het gesprek voorop laten gaan. Het hangt niet alleen van ons af. De Here God werkt door ons heen.

4 Alle eigen oordelen loslaten. We zeggen zo gemakkelijk dat we niet oordelen. Maar laten we eerlijk zijn, er zijn dikwijls zoveel gedachten, ook over anderen, over wat we zien of wat we vinden. Hoe bevestigen wij de ander in zijn of haar zijn. (Voorbeeld Gods omgang met Mozes)

5 Bereid zijn om te ontvangen van de ander. Tot op zekere hoogte kwetsbaar durven zijn. Niet met de gerichtheid op jezelf, maar met het oog op de vreugde van de verbondenheid.

Stel eens een vraag: 'U bent al wat ouder dan ik. Wat is uw goede raad als ik ouder word? Of u maakt dit of dat mee. Als ik nu in zo'n situatie zou komen, wat raad u mij dan aan?

Laat iemand eens iets vertellen over een voorwerp in de kamer. Of laat iemand zomaar eens een wijze raad noemen, levenskunst of iets dergelijks.

(Voorbeelden: Ik stel wel eens zomaar vragen: Wat kan ik vanavond in mijn dagboek schrijven... Of als er gesproken wordt over een gelukkig huwelijk: "Vertelt u eens: wat is het geheim?" Je laat die ander iets aanreiken aan jou. Dat kan dan ook zomaar onderwerp van gesprek worden.) In het komende kerstnummer zal ik ook een column delen: de eigen agenda loslaten en met een 96 jarige vrouw naar de wolken kijken.

Muzikaal intermezzo: We staan stil bij dat wat wij op deze wijze al ontvangen?

We delen mogelijke andere handvaten.

G Een voorbeeld uit het leven van Jezus

Het verhaal van Zacheüs (Lucas 19:1-10)

Jezus roept Zacheüs naar beneden – gerichtheid op gelijkwaardigheid

Jezus wil bij Zacheüs zijn, in zijn huis zijn, er is geen veroordeling, geen bestraffing.

De houding van Jezus doet Zacheüs anders denken en leven.

Authenticiteit: Jezus trekt zich niets aan van het oordeel van anderen, maar is Zichzelf.

Zo worden ook wij uitgenodigd om vanuit onze relatie met de Here God onszelf te zijn en de ander de ander te laten zijn en de ander nog meer tevoorschijn laten komen of luisteren.

H Een gedicht

Je openen

Vergeet niet je ogen
te openen voor het licht,
ook al is het duister in je hart.

Vergeet niet je hart
te openen voor de liefde,
ook al is het leven zwaar.

Vergeet niet je leven
te openen voor de ander,
mogelijke bode
van Gods licht en liefde.
(*Felicia Dekkers*)

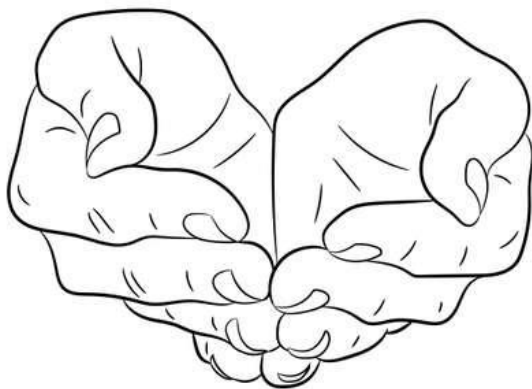
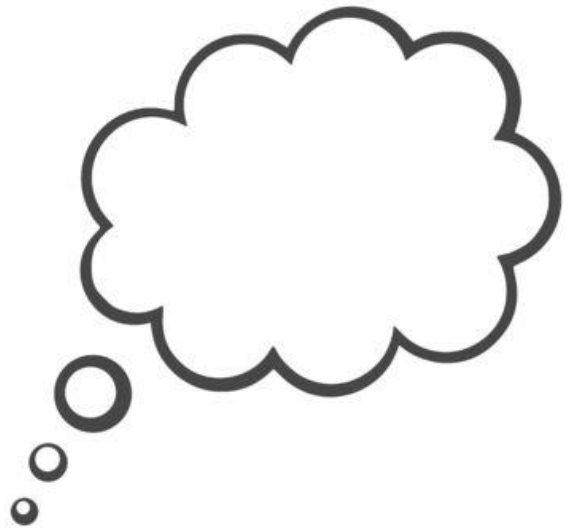
November 2022, Ds. Maaïke de Goei-Jansma
mdegoei-jansma@xs4all.nl

Verwerkingsblad

Onze drijfveren

Ons denken

Ontvangen